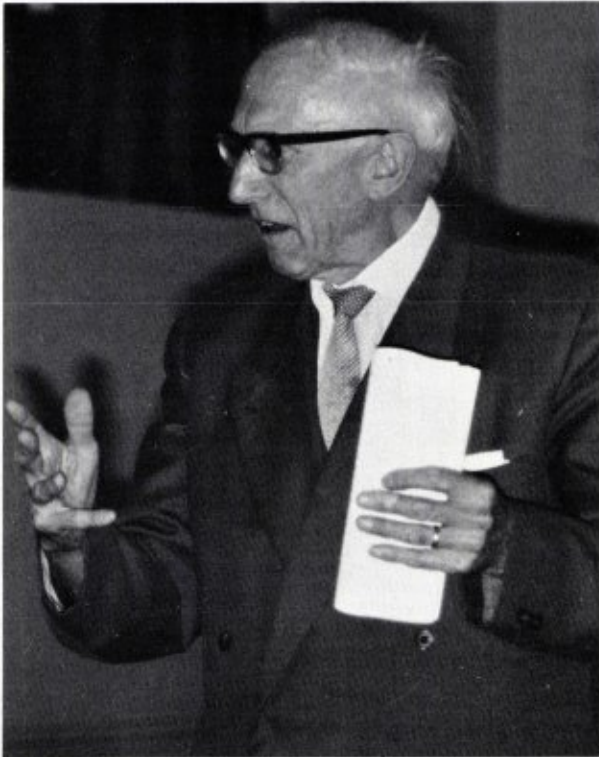

IN MEMORIAM DR. J.E. SCHULTE

Op 16 maart 1977 is in de leeftijd van 87 jaar overleden Johan Eugenius Schulte, chirurg en vrouwenarts te Maastricht. Bij velen was deze merkwaardige man bekend. Maar er was niemand die hem zo goed kende dat hij voor ons maandblad enige woorden ter herdenking durfde te schrijven.

De oudste zoon van de overledene was zo vriendelijk ons de tekst van de rede ter beschikking te stellen, die hij ter herdenking van zijn vader bij de uitvaart in de Onze Lieve Vrouwe Basiliek te Maastricht heeft uitgesproken. Met dank aan de familie ontlenden wij daar de volgende feiten uit de levensgeschiedenis aan. De vader van Dr. Schulte kwam op 17-jarige leeftijd in 1869 als Hannekemaaiër naar Holland. Daar huwde hij een meisje uit Vlagtwedde. In Bour-

range, in Oost-Groningen werd Johan Eugenius geboren. In de zomer van 1904 kwam hij naar Rolduc en deed daar reeds in 1908 eindexamen. Voor studie in de medicijnen ging hij naar de universiteit van Groningen, waar hij in 1914 zijn artsexamen aflegde. In dat jaar verscheen zijn eerste publicatie, over het voorkomen van erythrocyten in urine. Er zouden er meer dan duizend volgen, waaronder tal van ingezonden stukken in dagbladen en tijdschriften over de meest uiteenlopende onderwerpen, maar vooral op het gebied van theologische, filosofische, ethische en medische actuele vraagstukken.

Na zijn artsexamen was hij o.m. geneesheer in het psychiatrisch ziekenhuis te Venray, waarna hij in 1915 begon met zijn specialistische opleiding in de kliniek van Prof. Koch te Groningen. Tegen het einde van de eerste wereldoorlog kwam hij in militaire dienst als Officier van Gezondheid bij de Pontonniers te Dordrecht. Tegelijkertijd werkte hij in het psychiatrisch ziekenhuis Maasoord te Rotterdam, waar hij zijn promotie voorbereidde over "Fantasie en Intellect bij Normalen en Geesteszieken". Aan het eind van 1918 werd hij chirurgisch assistent in het St. Antoniusziekenhuis te Utrecht waarna hij tot 1921 werkzaam was in de kliniek van Prof. Fedor Krause te Berlijn. Daar beoefende hij vooral neurochirurgie en werd hij onder meer opgeleid door de beroemde Oppenheim. Na zijn terugkomst in Nederland werd hij directeur en chirurg van het ziekenhuis De Goddelijke Voorzienigheid te Sittard. Daar ontving hij in 1923 van de St. Radboudstichting de benoemingsbrief tot Hoogleraar in de Faculteit der Rechtsgeleerdheid om onderwijs te geven in de criminele psychologie en psychiatrie. De Katholieke Universiteit startte echter in een veel kleinere opzet dan aanvankelijk was bedoeld. Het professoraat ging niet door.

In Sittard was hij vanaf de oprichting betrokken bij de School voor Maatschappelijk werk, waaraan hij vele jaren verbonden bleef. Vanaf 1926 was hij vrij

gevestigd chirurg en vrouwenarts te Maastricht, waar hij woonde in de Kapoenstraat, in het huis Quisisana. Hij was actief in het bestuur van het middelbaar onderwijs, werd erevoorzitter van de EHBO, was oprichter en voorzitter van het Klassiek Verbond en van de Katholieke Artsenvereniging. Dr. Schulte had altijd grote belangstelling voor de natuurwetenschappen. Herhaaldelijk hield hij een spreekbeurt over grote figuren uit de 19e eeuw, ook in de vergaderingen van ons genootschap waarvan hij bij zijn dood precies 50 jaar lid was.

Voor de jongen van het Groningse platteland moet het Limburgse Rolduc een paradijselijk verblijf zijn geweest. Tot aan zijn dood heeft hij er altijd met groot enthousiasme over gesproken. Het was dan ook vanzelfsprekend dat hij aanwezig was toen onze jaarvergadering gehouden werd in Rolduc, in 1966. Ten bewijze daarvan plaatsen wij bijgaande foto, waarop zijn markante figuur in het middelpunt staat.

In 1955 meende Schulte met een sensationeel nieuwtje te kunnen komen: Hij ontdekte in de „mémoires” van de Maastrichtenaar J.H. Schumacher dat deze in 1855 als jongetje te Maastricht kennis had gemaakt met ”de groeten Darwin, die twee daog bij hun bleef. Iech zeen dee groete gelierde en kindervrond nog met z’n lang bakkebeerd. Heer liet miech op z’n knieje rije en es heer miech te wild leet galoppeere, heel iech miech aon z’n bakkebeerd vas”.

In 1961 heeft A. Brouwer echter aangetoond dat men moet aannemen dat Charles Darwin na de reis met de Beagle (1836) Engeland nooit meer verlaten heeft. Dat hij na 1854 zozeer in beslag werd genomen door zijn grote werk over de evolutie dat hij geen interesse meer kon opbrengen voor paleontologische verzamelingen in Maastricht. Ik heb herhaaldelijk met Schulte over deze kwestie gesproken. Hij had het plan zelf naar Engeland te gaan om zich van een en ander te overtuigen. Dat heeft hij niet meer mogen uitvoeren. Wie het paard is geweest van

Rolduc 1966.

Jaarvergadering van Natuurhistorisch Genootschap.

de jonge Schumacher zal wel altijd een raadsel blijven, maar het was zeker niet de grote Darwin. Met het heengaan van Schulte is een grote hoeveelheid feitelijke kennis verloren gegaan die in zijn hersenen als in een computer lag opgeslagen. Dergelijke figuren worden zeldzaam. Wij zullen ze missen!

P.J. van Nieuwenhoven